OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Täydentävä vastine

16.2.2023

VN/28423/2020
VN/28423/2020-OKM-9

Eduskunnan hallintovaliokunnalle

Hallituksen esitys eduskunnalle kirkkolaiksi ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 108/2022 vp)

Opetus- ja kulttuuriministeriö on 6.2.2023 antanut eduskunnan hallintovaliokunnalle vastineen otsikkoasiassa. Vastineen antamisen jälkeen eduskunnan perustuslakivaliokunta on antanut asiasta lausuntonsa (PeVL 104/2022 vp). Hallintovaliokunta on pyytänyt ministeriöltä täydentävää vastinetta.

Perustuslain 76 §:n 2 momentin mukaan kirkkolain säätämisjärjestyksestä ja kirkkolakia koskevasta aloiteoikeudesta on voimassa, mitä niistä mainitussa laissa erikseen säädetään. Kirkkolain 2 luvun 2 §:n mukaan kirkkolakia koskeva kirkon yksinomainen aloiteoikeus koskee kirkon omia asioita sekä kirkkolain muuttamista ja kumoamista. Kirkolliskokouksen tekemää kirkkolakiehdotusta tutkittaessa voidaan oikaista ehdotuksessa oleva sellainen lainsäädäntötekninen virhe, joka ei vaikuta kirkkolakiehdotuksen sisältöön. Oikaisu voidaan tehdä kirkkohallituksen annettua asiasta lausunnon tai tehtyä siitä aloitteen.

Perustuslain 76 §:n 1 momentin mukaan kirkkolaissa säädetään evankelis-luterilaisen kirkon järjestysmuodosta ja hallinnosta. Perustuslakivaliokunnan aiemman näkemyksen mukaan tätä ilmaisua oli välttämätöntä tulkita valtiosääntöperiaatteiden painoarvo huomioon ottaen suppeasti (PeVL 4/2020 vp, s. 5). Valiokunta näyttää 15.2.2023 päivätyssä lausunnossaan muuttaneen kantaansa tästä suppean tulkinnan vaatimuksesta ja katsovan, että kirkkolaissa voidaan perustuslain 76 §:n 1 momentin sanamuodon estämättä säätää sellaisistakin ”kirkon omista asioista”, jotka eivät koske kirkon järjestysmuotoa ja hallintoa. Valiokunnan mukaan tällaisiin säännösehdotuksiin sovelletaan yleisiä perustuslain ja eduskunnan työjärjestyksen säännöksiä eli tavallista lainsäätämisjärjestystä.

Tähän asti kirkkolain erityistä säätämisjärjestystä ja aloiteoikeutta koskevaa sääntelyä on tulkittu siten, että sitä sovelletaan kirkkolakiin *säädöksenä*. Perustuslakivaliokunnan näkemys vaikuttaa kuitenkin olevan uuden lausunnon valossa se, että asiaa pitäisikin arvioida *säännöskohtaisesti*. Ministeriössä ei ole arvioitu käsillä olevaa kirkkolakiehdotusta tästä näkökulmasta. Tällaisen näkemyksen mukaan ministeriössä olisi jatkossa arvioitava jo valmisteluvaiheessa, miltä osin kirkkolakiehdotuksessa on kyse kirkon järjestysmuotoa ja hallintoa koskevista asioista ja miltä osin muista asioista, sillä erottelulla olisi merkitystä ministeriön valmisteluvastuun laajuuden määräytymisessä. Tällaisen erottelun tekeminen olisi vaikeaa, sillä järjestysmuoto ja hallinto ovat käsitteinä tulkinnanvaraisia.

Jos hallintovaliokunta katsoo, että kirkkolakiehdotusta on mahdollista muuttaa eduskuntavaiheessa täsmentämällä kirkkolakiehdotuksen 10 luvun 23 §:n 1 momenttia hallinto-oikeuden päätöksen nähtävänä pitoa koskevilta osin (PeVL 104/2022 vp, s. 5), opetus- ja kulttuuriministeriö ei näe siihen estettä.

Hallitusneuvos Hanna Kiiskinen

Postiosoite Postadress Postal Address	Käyntiosoite Besöksadress Office	Puhelin Telefon Telephone	Faksi Fax Fax	s-posti, internet e-post, internet e-mail, internet
Opetus- ja kulttuuriministeriö				
PL 29 00023 Valtioneuvosto	Meritullinkatu 10 Helsinki	0295 16001 +358 295 16001	09 135 9335 +358 9 135 9335	kirjaamo.okm@gov.fi